

deres Høilingsmarker, som Staten har faaet af de bortauktionerede, efterat Afgiften derpaa var nedsat til det Halve.

Tilbage staaer at omtale den større eller mindre Afgiftsfrihed, som der er tilstaaet de forskjelligte Steder, og som vi hidtil have holdte udenfor Sammenligningen. For de Lodder, som Staten underhaanden bortarvesæstede i Aaret 1855 til 1859, er der, efter de 56 Skjoders Indhold, tilstaaet forskjellig Moderation i Afgiften i de første Aar for den raa Jords Bedkommende. Kun paa eet Sted sees Afgiften strax at være indtraadt; for enkelte Andre indtræder den fulde Afgift efter 3 og 6 Aars Forløb, men for Mængden indtræder den først efter 10 a 12 Aar. For de af Staten forauktionerede Lodders Bedkommende indtræder den fulde Afgift efter 10 Aar og for de af Communerne bortarvesæstede Jorder efter 8 Aars Forløb. Det vil altsaa sees, at i det Hele taget er Afgiftsmoderationen i de første Aar saa nær eens for alle Lodder, at den Forskjel, der er, ikke kan have Indflydelse paa Sammenligningen. Derfor er dette Forhold ladet ude af Betragtningen.

Vi haabe, at det af Foranstaaende vil fremgaae, at Havreaafgiften, som ved den underhaanden stedfundne Bortarvesæstning er paalagt Statens Fæstere af Udmarken paa Høilhyngen, er langt høiere, end den med Billighed burde være, og er langt fra at være „lempelig“, saaledes som allerhøieste Resolution af 6te Måi 1850 vilde have det, eller at være i Forhold til „den almindelige paa Landet“, saaledes som Instruxen paabød. — Almindeligviis regner man, at Arvesæsteafgiften skal være lig med Renten af Jordens Værdi efter en billig Vurdering. Capitaliseres imidlertid nysnævnte Arvesæsteafgift, repræsenterer den en Capital af 1658 Rd. pr. Td. Hartkorn, en Værdi, som ikke langt fra er ligesaa høj, som de opdyrkede bornholmske Indmarker have, en Jordrente altsaa, som er aldeles ubillig for de raa, uopdyrkede og af usel Bonitet bestaaende Høilingsmarker. Ved Udmarkernes endelige Ordning 1866 var Gjennemsnitssnittet, hvori Høilingsjorderne fattedes, c. 500 Rd. pr. Td. Hartkorn. — For om Sammenstilling maatte gjøres med andre Provindsers Hartkorn, bemærkes, at 1 Td. Land bornholmsk Hartkorn bestaaer af 49,600 Quadratalen boniteret Jord, medens den i de andre Provindsjer er 72,000 Quadratalen.

Hvad der endmere gjor Havreaafgiften trykkende, er den Omstændighed, at den skal tilsvares efter Capitelstarten. Men denne Havrepreiis er en, der mere nærmer sig gul end graa Havre, da den første hovedsagelig dyrkes paa Indmarkerne. I Høilhyngen skal imidlertid ikke være andet end graa Havre, og naar de ikke kunne levere denne in natura, maae de altsaa tilsvare Værdien efter en Sædart, som de ikke aule paa deres Jorder.

I alt Foransførte have vi kun talt om selve Arvesæsteafgifterne. Men ogsaa Kjen- delsespenge ved Gierklifte, der er sat til 1 Rd. pr. Td. Land Areal, hvad enten det er Avels- jord eller nogen Klippemark, er meget for høi, og langt fra at være bestemt til „det Almin- ledige paa Landet“, som Instruxen (§ 2) vil det.

Sammenfattes nu alt Foranstaaende, turde det være tvivlsomt, om den Over- eenskomst, som i sin Tid blev indgaaet for Commissionen, bør være uroffelt; meget synes at tale for en Afgiftsnedsettelse. Sidindtil har det imidlertid, naar Huusmændene og senere Rigsdagsmændene paa deres Begne have henvendt sig til Finansministeriet derom, været forgjæves endog blot at faae en Underøgelse af Sagen.

Det sidste Haab staaer nu til den høie Rigsdag.

Eh. N. Dam,
Folkethingsmand for Bornholms Amts
2den. Valgfreds.

Lucianus Rosob,
Folkethingsmand for Bornholms Amts
1ste. Valgfreds.

D. G. Sonne,
Landsthingsmand.